

Handläggare:
Andreas Jaeger, 08-508 29 269

Till
Finansroteln

Remiss om bolagisering av stadens renhållningsverksamhet - överföring av verksamheten från trafik- och renhållningsnämnden till ett nytt bolag inom Stockholm Vatten-koncernen. Genomförandebeslut

Svar på remiss från Finansroteln (Dnr 021-187-2014).

Sammanfattning

Ärendets bereddes av trafikkontoret och Stockholm Vatten AB i samråd med Stockholms Stadshus AB och stadsledningskontoret. Den 17 mars beslutades ärendet av styrelsen för Stockholms Stadshus AB. Koncernledningen och stadsledningskontorets synpunkter och förslag beskrivs nedan.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB anser att en bolagisering och överföring av stadens renhållningsverksamhet till Stockholm Vatten koncernen ger förutsättningar för samordningsvinster i verksamheten. Därtill ger en överföring förutsättningar för ökad insamling av matavfall i syfte att höja biogasproduktionen och stärka stadens miljöarbete.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB föreslår att arbetet med förberedelserna inför överföringen av renhållningsverksamheten till Stockholm Vatten AB, per den 1 juli 2014, genomförs enligt i ärendet föreslagna principer.

Ärendet

Finansroteln har remitterat "*Bolagisering av stadens renhållningsverksamhet - överföring av verksamheten från trafik- och renhållningsnämnden till ett nytt bolag inom Stockholm Vatten-koncernen. Genomförandebeslut*" till bland annat Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Stockholmshem, Svenska Bostäder, Familjebostäder, SISAB, Stockholm Vatten och Micasa. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna. Stockholmshem, SISAB och Micasa har inga synpunkter på förslaget.

I Stockholms stads budget för år 2014 föreslås en bolagisering av stadens renhållningsverksamhet. Det nya bolaget får i uppdrag att bedriva kommunens avfallshantering. Förslaget är att stadens renhållningsverksamhet överförs från trafik-

och renhållningsnämnden till ett nytt bolag inom Stockholm Vatten-koncernen per den 1 juli 2014.

Underremiss

Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder anser det sannolikt med samordningsvinster/effektivare arbetssätt när avfallshanteringen i fast och/eller flytande form samlas i samma organisation. Samma kundstock borde kunna medföra samordning av bland annat information, kundservice och fakturering. Kan det även ge positiva effekter på vatten- och avfallstaxan är det naturligtvis bra.

Stockholms stads förslag redovisar dock ingen egentlig kalkyl över de ekonomiska besparingarna och andra vinster med överföringen av avfallshanteringen till Stockholm Vatten, vilket är en brist.

Svenska Bostäder anser att det är bra att Stockholms stad har en höjd ambitionsnivå när det gäller matavfallsinsamling, i syfte att bland annat öka tillgången på biogas i regionen. Att ”ägandet” av hela kedjan, från insamlat matavfall till produktion av biogas, samlas på ett ställe medför en helhetssyn över hela processen och över befintliga insamlingssystem som matavfallskvarnar, separata behållare och ”Gröna påsen”.

Svenska Bostäder vill dock påpeka att det är viktigt från miljösynpunkt att sammanslagningen inte automatiskt bör leda till en samrötning av matavfall och avloppsavfall.

Det är bra med ett affärsmässigt synsätt på avfallsfrågorna. Men eventuella lönsamhetskrav får inte leda till en ovilja att satsa/göra investeringar som är osäkra från lönsamhetsperspektiv på kort sikt, till exempel att investera i en anläggning inom Stockholms stad för optisk sortering.

Det är också viktigt att driften säkras under bolagiseringen. Avfallshämtning är en kritisk samhällsfunktion som måste fungera. Miljötillstånd, avtal med entreprenörer m.m. måste på ett säkert sätt överföras till det nya bolaget (*bilaga 1*).

Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Som fastighetsägare är Familjebostäder en stor kund hos staden avseende avfallshandling och ser det som ytterst viktigt att servicen gentemot bolagets hyresgäster fungerar på ett klanderfritt sätt. Familjebostäders hyresgäster ska ges möjlighet till en effektiv, miljömässig och serviceinriktad avfallshandling.

Familjebostäder ser positivt på en bolagisering av stadens renhållningsverksamhet. Bolaget instämmer i att en bolagisering och överföring av stadens renhållningsverksamhet till Stockholm Vatten-koncernen är ett naturligt steg för att effektivisera verksamheten samt en förutsättning i och med stadens höjda ambitionsnivå avseende matavfallsinsamling. Vad gäller föreslagen bolagsstruktur har Familjebostäder inget att invända.

Då staden inte har någon avfallshantering i egen regi utan konkurrensutsatt insamling och behandling av avfallet blir följden att Familjebostäder hamnar ett led längre från utförande entreprenör. Detta ställer högre krav på uppföljning och kontroll varför Familjebostäder anser att den nya organisationen måste utformas så att den klarar av dessa utmaningar på bästa sätt. När entreprenörer flaggar för hämtstopp, sopsugsanläggningar inte fungerar, eller arbetsmiljöverket anser att det inte går att hämta avfallet, måste det finnas snabba beslutsvägar och en tydlig kommunikation mellan beställare, upphandlare och utförare. För att komma ifrån den oligopolmarknad som nu råder inom avfallsområdet önskar Familjebostäder, om så är möjligt, att det nya avfallsbolaget konstruera en organisation där fastighetsägarna ges möjlighet att upphandla avfallshanteringen likt systemet för grovavfallsinsamling.

”Betänkandet mot det hållbara samhället – resurseffektiv avfallshantering (SOU 2012:56)”, vilket fokuserar på tydligare ansvarsfördelning mellan hushållens och verksamheternas avfall bör enligt Familjebostäder beaktas i framtagandet av ny organisation för avfallsinsamling. Till exempel är förslaget om att kommunernas monopol för hushållens avfallshantering ska utvidgas, genom att kommunerna tar över ansvaret för hushållens insamling av förpackningar och returpapper, en fråga som har stor inverkan på Familjebostäders avfallshantering.

Familjebostäder anser även att det är viktigt att lyfta frågan om framtidens sopsugsteknik i staden, där ett mer strategiskt grepp kring ägandefrågan skulle underlätta såväl ansvarsfrågor, drift som teknisk utveckling. På grund av anläggningarnas komplexitet och ett delat ansvarstagande anser Familjebostäder att dagens sopsugssamfälligheter inte är lämpliga ägandeformer om man eftersträvar stabila och långsiktiga avfallshanteringssystem. Den nya strukturen med en samlad organisatorisk utförare av ”kretsloppstjänster” ger, enligt Familjebostäder, goda förutsättningar för ett helhetsgrepp om infrastrukturen för framtidens avfallshantering med sopsugsteknik (*bilaga 2*).

Stockholm Vattens remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Styrelsen beslöt, efter genomförd votering, att godkänna verkställande direktörens förslag (*bilaga 3*).

Koncernledningens synpunkter

Ärendets bereddes av trafikkontoret och Stockholm Vatten AB i samråd med Stockholms Stadshus AB och stadsledningskontoret. Den 17 mars beslutades ärendet av styrelsen för Stockholms Stadshus AB. Koncernledningen och stadsledningskontorets synpunkter och förslag beskrivs nedan.

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2012 att staden ska höja ambitionen när det gäller matavfallsinsamling i syfte att öka tillgången av biogas i regionen. I budgeten konstaterades samtidigt att staden ska ha som inriktning att påbörja en utökad insamling från såväl privathushåll som storhushåll och ska sträva efter att nå det nationella målet avseende insamling av matavfall.

Enligt beslut i budget för 2014 med inriktning för 2015 och 2016 föreslås att stadens avfallshantering ska bolagiseras.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB anser att en bolagisering och överföring av stadens renhållningsverksamhet till Stockholm Vatten-koncernen ger förutsättningar för samordningsvinster i verksamheten. Därtill ger en överföring förutsättningar för ökad insamling av matavfall i syfte att höja biogasproduktionen och stärka stadens miljöarbete.

I samband med kommunfullmäktiges antagande av innevarande miljöprogram, Stockholms miljöprogram 2012-2015, uppdrogs åt trafik- och renhållningsnämnden att ha uppföljningsansvar för inriktningsmål 5 Miljöeffektiv avfallshantering. I och med den organisatoriska flytten av avfallsverksamheten, är inte uppföljningsansvaret för inriktningsmålets tre delmål (5.1, 5.2, 5.3) längre relevant för den nya trafiknämnden. Stadsledningskontoret föreslår därför att ovan nämnda uppföljningsansvar flyttas till det Stockholm Vatten-koncernen.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB föreslår att arbetet med förberedelserna inför överföringen av renhållningsverksamheten till Stockholm Vatten AB, per den 1 juli 2014, genomförs enligt i ärendet föreslagna principer.

Per Blomstrand

Vice VD Stockholms Stadshus AB

Bilagor

1. Remissvar Svenska Bostäder
2. Remissvar Familjebostäder
3. Remissvar Stockholm Vatten

Yttrande över remiss:

Bolagisering av stadens renhållningsverksamhet

Bakgrund

I Stockholms stads budget för år 2014 föreslås en bolagisering av stadens renhållningsverksamhet. Det nya bolaget får i uppdrag att bedriva kommunens avfallshantering.

Förslaget är att stadens renhållningsverksamhet överförs från trafik- och renhållningsnämnden till ett nytt bolag inom Stockholm Vatten-koncernen per den 1 juli 2014.

Svenska Bostäder lämnar här synpunkter på ovanstående förslag.

Svenska Bostäders synpunkter

Svenska Bostäder anser det sannolikt med samordningsvinster/effektivare arbetssätt när avfallshanteringen i fast och/eller flytande form samlas i samma organisation. Samma kundstock borde kunna medföra samordning av bland annat information, kundservice och fakturering.

Kan det även ge positiva effekter på vatten- och avfallstaxan är det naturligtvis bra.

Stockholms stads förslag redovisar dock ingen egentlig kalkyl över de ekonomiska besparingarna och andra vinster med överföringen av avfallshanteringen till Stockholm Vatten, vilket är en brist.

Svenska Bostäder anser att det är bra att Stockholms stad har en höjd ambitionsnivå när det gäller matavfallsinsamling, i syfte att bland annat öka tillgången på biogas i regionen. Att "ägandet" av hela kedjan, från insamlat matavfall till produktion av biogas, samlas på ett ställe medför en helhetssyn över hela processen och över befintliga insamlingssystem som matavfallskvarnar, separata behållare och "Gröna påsen".

Svenska Bostäder vill dock påpeka att det är viktigt från miljösynpunkt att sammanslagningen inte automatiskt bör leda till en samrötning av matavfall och avloppsavfall.

Det är bra med ett affärsmässigt synsätt på avfallsfrågorna. Men eventuella lönsamhetskrav får inte leda till en ovilja att satsa/göra investeringar som är osäkra

från lönsamhetsperspektiv på kort sikt, till exempel att investera i en anläggning inom Stockholms stad för optisk sortering.

Det är också viktigt att driften säkras under bolagiseringen. Avfallshämtning är en kritisk samhällsfunktion som måste fungera. Miljötillstånd, avtal med entreprenörer m.m. måste på ett säkert sätt överföras till det nya bolaget.

AB SVENSKA BOSTÄDER

Pelle Björklund
VD

Lars Skoglund
Chef Fastighetsutveckling

Underremiss om bolagisering av stadens renhållningsverksamhet

Sammanfattning

Familjebostäder instämmer i att en bolagisering och överföring av stadens renhållningsverksamhet till Stockholm Vatten-koncernen är ett naturligt steg för att effektivisera verksamheten samt en förutsättning i och med stadens höjda ambitionsnivå avseende matavfallsinsamling. Vad gäller föreslagen bolagsstruktur har Familjebostäder inget att invända.

Familjebostäder anser att den nya organisationen måste utformas så att den klarar av höga krav på uppföljning och kontroll. Det måste finnas snabba beslutsvägar och en tydlig kommunikation mellan beställare, upphandlare och utförare.

I och med den nya strukturen med en samlad organisatorisk utförare av ”kretsloppstjänster” anser Familjebostäder även att det är viktigt att lyfta frågan om framtidens sopsugsteknik i staden, där ett mer strategiskt grepp kring ägandefrågan skulle underlätta såväl ansvarsfrågor, drift som teknisk utveckling.

Bakgrund

Familjebostäder har fått möjlighet att lämna synpunkter på remiss om bolagisering av stadens renhållningsverksamhet.

I Stockholms stads budget för år 2014 föreslås en bolagisering av stadens renhållningsverksamhet. Det nya dotterbolaget i Stockholm Vattenkoncernen får i uppdrag att bedriva kommunens avfallshantering. Trafik- och renhållningsnämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten AB bistå kommunstyrelsen och koncernstyrelsen i utredning om hur den bästa lösningen till hur en bolagisering av stadens renhållningsverksamhet ska gå till samt vilken organisatorisk tillhörighet bolaget ska ha.

Redan i budget för 2012 beslutade kommunfullmäktige att staden ska höja ambitionen när det gäller matavfallsinsamling i syfte att öka tillgången av biogas i regionen. I budget för 2013 konstateras att stadens insamling av matavfall ska motsvara en insamlingsgrad om 50 procent år 2018. I syfte att nå det fastställda målet godkände kommunfullmäktige den 14 oktober 2013 stadsledningskontorets och Stadshus ABs gemensamma ”Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad för biologisk behandling”

I handlingsplanen konstaterades att en förutsättning för att uppnå syftet om ökad tillgång till biogas i regionen är att säkerställa ett lokalt omhändertagande av materialet.

Stadens ambitioner avseende matavfallsinsamlingen ska bidra till en effektivare avfallshantering och öka tillgången på biogas i regionen. Både

renhållningsverksamheten och Stockholm Vattens kärnverksamhet är avfallshantering i fast och/eller flytande form. Verksamheterna har även samma kundstock. Det medför att en bolagisering och överföring av stadens renhållningsverksamhet till Stockholm Vatten-koncernen är ett naturligt steg för effektivare verksamhet.

Familjebostäders synpunkter

Som fastighetsägare är Familjebostäder en stor kund hos staden avseende avfallshantering och ser det som ytterst viktigt att servicen gentemot bolagets hyresgäster fungerar på ett klanderfritt sätt. Familjebostäders hyresgäster ska ges möjlighet till en effektiv, miljömässig och serviceinriktad avfallshantering.

Familjebostäder ser positivt på en bolagisering av stadens renhållningsverksamhet. Bolaget instämmer i att en bolagisering och överföring av stadens renhållningsverksamhet till Stockholm Vatten-koncernen är ett naturligt steg för att effektivisera verksamheten samt en förutsättning i och med stadens höjda ambitionsnivå avseende matavfallsinsamling. Vad gäller föreslagen bolagsstruktur har Familjebostäder inget att invända.

Då staden inte har någon avfallshantering i egen regi utan konkurrensutsatt insamling och behandling av avfallet blir följden att Familjebostäder hamnar ett led längre från utförande entreprenör. Detta ställer högre krav på uppföljning och kontroll varför Familjebostäder anser att den nya organisationen måste utformas så att den klarar av dessa utmaningar på bästa sätt. När entreprenörer flaggar för hämtstopp, sopsugsanläggningar inte fungerar, eller arbetsmiljöverket anser att det inte går att hämta avfallet måste det finnas snabba beslutsvägar och en tydlig kommunikation mellan beställare, upphandlare och utförare. För att komma ifrån den oligopolmarknad som nu råder inom avfallsområdet önskar Familjebostäder, om så är möjligt, att det nya avfallsbolaget konstruera en organisation där fastighetsägarna ges möjlighet att upphandla avfallshanteringen likt systemet för grovavfallsinsamling.

”Betänkandet mot det hållbara samhället – resurseffektiv avfallshantering (SOU 2012:56)” vilket fokuserar på tydligare ansvarsfördelning mellan hushållens och verksamheternas avfall bör enligt Familjebostäder beaktas i framtagandet av ny organisation för avfallsinsamling. Till exempel är förslaget om att kommunernas monopol för hushållens avfallshantering ska utvidgas, genom att kommunerna tar över ansvaret för hushållens insamling av förpackningar och returpapper, en fråga som har stor inverkan på Familjebostäders avfallshantering.

Familjebostäder anser även att det är viktigt att lyfta frågan om framtidens sopsugsteknik i staden, där ett mer strategiskt grepp kring ägandefrågan skulle underlätta såväl ansvarsfrågor, drift som teknisk utveckling. På grund av anläggningarnas komplexitet och ett delat ansvarstagande anser Familjebostäder att dagens sopsugssamfälligheter inte är lämpliga ägandeformer om man eftersträvar stabila och långsiktiga avfallshanteringsystem. Den nya strukturen med en samlad organisatorisk utförare av ”kretsloppstjänster” ger, enligt Familjebostäder, goda förutsättningar för ett helhetsgrepp om infrastrukturen för framtidens avfallshantering med sopsugsteknik.

Magdalena Bosson
Verkställande direktör

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med styrelsen för Stockholm Vatten AB torsdagen den 13 februari 2014.

Justerat 2014-02-26

Bengt Hansson

Jari Visshed

---

§ 5

Behandlades verkställande direktörens förslag till överföring av renhållningsverksamheten till Stockholm Vatten-koncernen (bil 3).

Ledamoten Rolf Brattström yrkade att styrelsen avslår förslaget till överföring av renhållningsverksamheten till ett nybildat bolag, Stockholm Vatten Avfall AB, under ett nybildat bolag Stockholm Vatten Holding AB som i sin tur ligger under Stockholm Stadshus AB.

Styrelsen beslöt, efter genomförd votering, att godkänna verkställande direktörens förslag dvs,

- att godkänna genomförandet av förslag till bolagisering och överföring av renhållningsverksamheten från trafik- och renhållningsnämnden till ett nytt aktiebolag, Stockholm Vatten Avfall AB (namnförslag) inom Stockholm Vatten- koncernen per den 1 juli 2014,
- att godkänna principerna beskrivna i ärendet avseende Stockholm Vatten-koncernens nya bolagsstruktur,
- att godkänna att den ekonomiska regleringen mellan Stockholm Vatten Avfall AB (namnförslag) och trafik- och renhållningsnämnden sker enligt föreslagna principer i ärendet,
- att hos styrelsen för Stockholm Stadshus AB och kommunfullmäktige i Stockholm hemställa om godkännande av det föreliggande förslaget,
- att uppdra åt verkställande direktören att verkställa beslutet,
- att förklara beslutet omedelbart justerat.

Överföring av renhållningsverksamhet till Stockholm Vatten-koncernen.

Ledamoten Rolf Brattström ville för sin del framföra följande särskilda uttalande:

”All sop- och avfallshantering i Stockholm utföres idag av privata entreprenörer Upphandling, planering och administration sköts idag av Staden. Trafik- och renhållningsnämnden fattade 20120206 beslut om bolagisering av stadens renhållningsverksamhet. Man beslöt om överföring av verksamheten från trafik- och renhållningsnämnden till ett nytt bolag inom Stockholm Vatten koncernen. Det bolaget fanns inte när beslutet togs i Trafik och renhållningsnämnden. Att bolagisera primära kommunala ansvarsområden som upphandling, planering och administration av renhållning innebär en försämrad demokratisk styrning och en försämrad möjlighet för samhällsmedborgare att få insikt i driften och möjlighet att påverka verksamheten. Förslaget innehåller också att en särskild nämnd skall inrättas som skall ha det politiska ansvaret för renhållningen i kommunen.

Det kan inte ligga inom SVABs styrelses jurisdiktion att fatta ett sådant beslut. De eventuella effektivitets-/ekonomiska vinster som en bolagisering och samadministration med SVAB kan ge (i stort sett samma kundstock, logistiska vinster med rötning av matavfall) bedöms inte uppväga nackdelarna som en försämrad samhällelig insyn och styrning av verksamheten leder till. Demokratiförlusten är för stor”.

Ledamoten Katarina Luhr och suppleanten Mats Lindqvist ville för sin del framföra följande särskilda uttalande:

”Vi ser positivt på överflyttningen av renhållningsverksamheten till ett eget bolag, och bildandet av en ny nämnd, förslagsvis benämnd Kretsloppsnämnden. Vi ser också att det finns samordningsvinster i att samla vatten, avlopp och renhållning under ett övergripande bolag.

Vi vill dock så här inledningsvis i processen flagga för att den kommande utvecklingen för biogasproduktion inte per automatik bör implicera en samrötning av matavfall och avloppsavfall. Kvalitet och användbarhet hos restprodukterna för de olika avfallstyperna skiljer sig tyvärr åt. Avloppsslammet har en markant högre föroreningsgrad än matavfall. En sambehandling riskerar därför att leda till deponering inte bara av avloppsslammet utan även matavfallsresterna vilket är en utveckling som bör undvikas.”.

Vid protokollet: Stefan Broström

Rätt avskrivet intygas: Eva Lindén